USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **F. K.**, zastoupen JUDr. Vlastimilem Vezdenkem, advokátem se sídlem Hauerova 725/3, 746 01 Opava, proti žalovanému: **Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj,** se sídlem Na Jízdárně 3162/3, 709 00 Ostrava, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného ze dne 18. 7. 2016, č. j. 2497966/16/3216-80542-806105, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 27. 7. 2017, č. j. 22 Af 69/2017 – 8,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

III. Ustanovenému zástupci žalobce, JUDr. Vlastimilu Vezdenkovi, advokátovi se sídlem Hauerova 725/3, 746 01 Opava, **se nepřiznává** odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování žalobce v řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Podáním ze dne 25. 7. 2016, doručeným Okresnímu soudu v Opavě dne 27. 7. 2016, se žalobce domáhal zrušení exekučního příkazu vydaného žalovaným dne 18. 7. 2016 pod č. j. 2497966/16/3216-80542-806105 (dále jen „napadené rozhodnutí“). Usnesením ze dne 29. 9. 2016, č. j. 17 Nc 1/2016 – 8, Okresní soud v Opavě řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí zastavil (výrok I.) a poučil žalobce, že proti exekučnímu příkazu lze podat žalobu ve správním soudnictví a podá-li ji žalobce ve lhůtě 1 měsíce od právní moci tohoto usnesení u Krajského soudu v Ostravě, bude se za den podání žaloby považovat den, kdy Okresnímu soudu v Opavě došla žaloba v této věci, tj. 27. 7. 2016. Současně výrokem II. označeného usnesení Okresní soud v Opavě pro podání správní žaloby a řízení před Krajským soudem v Ostravě stěžovatele osvobodil od soudních poplatků a ustanovil mu zástupcem advokáta, JUDr. Vlastimila Vezdenka. Usnesení Okresního soudu v Opavě nabylo právní moci dne 21. 10. 2016.

[2] Podáním ze dne 10. 4. 2017 se žalobce dožadoval sdělení o stavu řízení ohledně odvolání, které podal ke Krajskému soudu v Ostravě proti usnesení Okresního soudu v Opavě ze dne 29. 9. 2016, č. j. 17 Nc 1/2016 - 8. Okresní soud v Opavě přípisem ze dne 4. 5. 2017 žalobci sdělil, že v soudním spise se nenachází žádné odvolání a označené rozhodnutí je v právní moci s datem 21. 10. 2016. Současně byl žalobce vyzván, aby své tvrzení o podaném odvolání doložil stejnopisem odvolání a dokladem o tom, u kterého soudu bylo odvolání podáno, případně zda bylo zasláno poštou. Žalobce předložil dne 11. 5. 2017 odvolání datované 10. 10. 2016 bez jakéhokoli dokladu o doručení. V dalším podání doručeném Okresnímu soudu v Opavě dne 23. 5. 2017 žalobce uvedl, že dopis zaslal standardním poštovním doručením, protože má důvěru ve službu České pošty, zároveň uvedl, že jeho odvolání je i správní žalobou. Okresní soud v Opavě usnesením ze dne 12. 6. 2017, č. j. 17 Nc 1/2016 - 28, odvolání žalobce odmítl jako opožděné. Dále jej jako správní žalobu postoupil Krajskému soudu v Ostravě (dále jen „krajský soud“).

[3] Usnesením ze dne 27. 7. 2017, č. j. 22 Af 69/2017 – 8 (dále jen „napadené usnesení“), krajský soud žalobu jako opožděnou odmítl, neboť ji žalobce nepodal ve lhůtě jednoho měsíce od právní moci rozhodnutí o zastavení řízení v občanském soudním řízení. Proto za den podání žaloby nelze považovat den, kdy došla soudu rozhodujícímu v občanském soudním řízení. Toto usnesení bylo doručeno žalobci 29. 8. 2017.

[4] Proti napadenému usnesení podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) kasační stížnost, kterou Nejvyšší správní soud obdržel dne 8. 9. 2017.

[5] Nejvyšší správní soud se předně zabýval splněním podmínek řízení a dospěl k závěru, že kasační stížnost **je předčasná**.

[6] Podle § 42 odst. 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), má-li účastník nebo osoba zúčastněná na řízení zástupce, doručuje se pouze zástupci.

[7] Jak bylo uvedeno výše, Okresní soud v Opavě spolu se zastavením řízení ustanovil stěžovateli advokáta pro řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí (exekučnímu příkazu). Krajský soud tuto skutečnost zcela pominul a rozhodnutí o odmítnutí žaloby doručil přímo stěžovateli. Pokud nepovažoval ustanovení advokáta soudem v občanském soudním řízení za účinné pro řízení o žalobě ve správním soudnictví, neučinil tímto směrem jakoukoliv přezkoumatelnou úvahu, byť ze spisu Okresního soudu v Opavě je zřejmé, že stěžovateli byl advokát ustanoven pro řízení o správní žalobě za účelem kvalifikované pomoci v dané věci. Ze soudního spisu dále plyne, že v této věci s ustanoveným advokátem Okresní soud v Opavě poté komunikoval, když se jej dotazoval na skutečnosti spojené s odvoláním stěžovatele ze dne 10. 10. 2016, a doručil mu i usnesení o odmítnutí téhož odvolání. Byť advokát na výzvu Okresního soudu v Opavě nijak nereagoval a ze spisu neplyne, že by podal za stěžovatele správní žalobu, zároveň ze spisu Okresního soudu v Opavě (ani spisu Krajského soudu v Ostravě) neplyne, že by stěžovatel či ustanovený advokát učinili nějaké úkony mířící k ukončení zastupování stěžovatele v dané věci. Advokát nebyl ani soudem zproštěn povinnost zastupovat stěžovatele.

[8] Nejvyšší správní soud zvažoval, zda soud v občanském soudním řízení mohl účinně ustanovit zástupce pro řízení o správní žalobě a na tuto otázku odpověděl kladně. Vycházel přitom ze závěrů vyslovených ve svém rozsudku ze dne 21. 10. 2015, č. j. 8 Ads 99/2015 – 35, v němž sice primárně neřešil tutéž otázku, avšak vyslovil v něm zásadní premisy i pro nyní posuzovanou věc. Z daného rozsudku vyplývá, že věcně a místně příslušný rozhodnout o ustanovení zástupce pro řízení o správní žalobě je krajský soud, který je příslušný rozhodovat o této žalobě, nicméně pokud byl advokát ustanoven soudem v občanském soudním řízení, vyvozuje z toho důsledky pro soudní řízení správní. Konkrétně zde Nejvyšší správní soud konstatoval, že lhůta pro podání žaloby se podle § 35 odst. 8 věty třetí s. ř. s. (v platném znění podle odst. 9 téhož ustanovení) staví i v případě, že o žádosti o ustanovení zástupce rozhodoval civilní soud, nikoliv příslušný správní soud. Zároveň v citované věci oba soudy (krajský i Nejvyšší správní) s ustanoveným zástupcem jednaly, aniž by zpochybňovaly účinky rozhodnutí civilního soudu. Z toho tudíž plyne, že i věcně a místně nepříslušný soud může účinně ustanovit zástupce pro řízení o správní žalobě.

[9] Jiný závěr, než zde vyslovený, by navíc mohl některým právním laikům zabránit v přístupu k soudu. Pokud soud v občanském soudním řízení zjistí, že účastník řízení, který podal žalobu k nesprávnému soudu, není schopen náležitě bránit svá práva, přičemž soud se domnívá, že ani náležité poučení nebude dostatečné pro následný správný postup dotčeného účastníka řízení, bylo by poté nepřiměřeně formalistické, pokud by správní soud považoval ustanovení zástupce pro soudní řízení správní civilním soudem za neúčinné. Tím by mohl zmařit účel ochrany, která byla civilním soudem účastníku přiznána.

[10] Vzhledem k tomu, že ustanovený zástupce stěžovatele dosud nečinil ve prospěch stěžovatele žádné úkony, zjišťoval Nejvyšší správní soud, zda neexistují nějaké překážky, které by odůvodňovaly zproštění advokáta jeho povinnosti stěžovatele zastupovat. Poučil proto stěžovatele i jeho zástupce, že stěžovatel je ve věci zastoupen v záhlaví jmenovaným advokátem, a vyzval oba, aby Nejvyššímu správnímu soudu případně sdělili překážky v zastupování stěžovatele. Jinak bude Nejvyšší správní soud vycházet ze svých zjištění o zastoupení stěžovatele, a bude proto jednat se stěžovatelem jako se zastoupeným účastníkem řízení, tedy komunikovat s jeho zástupcem. Ani stěžovatel, ani zástupce však k výzvě žádné výhrady neměli.

[11] Jelikož Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že stěžovatel byl v řízení o žalobě zastoupen advokátem, nezbývá mu než konstatovat, že krajský soud byl povinen doručovat písemnosti v řízení ustanovenému advokátovi. Pokud krajský soud doručil napadené usnesení přímo stěžovateli, jde o neúčinné doručení, a proto takové doručení nemůže mít žádné právní účinky, neboť je v rozporu s ustanovením § 42 odst. 2 věta první s. ř. s. V případě takto nesprávně doručeného rozhodnutí účastníku vůbec nepočne běžet lhůta k podání kasační stížnosti, neboť běh této lhůty je spojen jedině s řádným doručením. Je proto zřejmé, že napadené usnesení dosud nenabylo právní moci.

[12] Kasační stížnost podaná před řádným doručením rozhodnutí stěžovateli prostřednictvím jeho zástupce, tedy před nabytím právní moci napadeného rozhodnutí, je podána předčasně a Nejvyšší správní soud takovou stížnost podle § 46 odst. 1 písm. b) a § 120 s. ř. s. odmítl (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 11. 2003, č. j. 1 As 4/2003 - 48, zveřejněno ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 281/2004, či usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 2. 2006, č. j. 4 Azs 461/2005 - 22).

[13] Krajský soud po právní moci tohoto rozhodnutí doručí napadené usnesení právnímu zástupci stěžovatele. Ustanovený advokát, JUDr. Vlastimil Vezdenko, následně řádně splní svou povinnost náležitě hájit zájmy stěžovatele, informuje jej včas o výsledku řízení a možnosti podat kasační stížnost znovu v zákonem stanovené lhůtě (počínající běžet po řádném doručení a nabytí právní moci rozhodnutí krajského soudu) i možnostech úspěchu ve věci a v případě, že stěžovatel bude trvat na tom, aby se Nejvyšší správní soud věcí zabýval meritorně, podá včas novou kasační stížnost.

[14] Podle § 60 odst. 3 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

[15] V případě ustanovení zástupce soudem platí odměnu advokáta včetně hotových výdajů podle ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s. stát. V dané věci však Nejvyšší správní soud zástupci stěžovatele odměnu za zastupování nepřiznal, protože zástupce neučinil žádný úkon, za který náleží odměna podle vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Poučení: Proti tomuto usnesení **není** opravný prostředek přípustný.

V Brně dne 13. prosince 2017

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu